

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра медичної і клінічної психології

Затверджую:

Директор ННПІСН

Я.М. Раєвська

2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри медичної і клінічної психології

Протокол №3 від 16.10.2024 р.

Завідувач кафедри І. С. Клименко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та напрямки сучасної психотерапії

спеціальності: 225 Медична психологія
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другий (магістерський)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: 225 Медична психологія
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації: Медична психологія
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ МАУП 2024

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:
Коняєва Лілія Дмитрівна, кандидат психологічних наук, викладач кафедри
медичної і клінічної психології

Робочу навчальну програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
медичної і клінічної психології
Протокол №3 від 16.10.2024 р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) I. С. Клименко

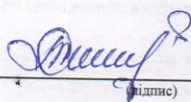
Робочу програму погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми
225 Медична психологія
(назва освітньої програми)

16.10.2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____. _____. 20__ р.

Заступник директора _____
(підпис) Т.В. Нич

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 2	Галузь знань – 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	Обов'язкова	
Модулів - 2	Спеціальність – 225 МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	Рік підготовки	
		2-й	
Змістових модулів - 2		Семестр	
		3-й	4-й
Загальна кількість кредитів/годин – 2 / 60	Освітній рівень - МАГІСТР	Лекції (год.)	
		14	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1–2 год.; самостійної роботи студента – 2 год.		Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		30	
		Всього	
		60	
		Вид контролю	
		Екзамен	

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіти компетентностями різного напрямлення для досягнення кінцевих результатів навчання

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів уявлення про зміст та історію розвитку психотерапії і різних її напрямів; засвоєння студентами принципів надання психотерапевтичної допомоги, прийнятих у відповідних напрямках; формування у студентів бажання вдосконалювати знання з психотерапії та розвиток психотерапевтичної культури, фахових компетенцій, системи професійних знань, умінь і практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності лікаря-психолога.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія становлення, розвитку та зміст сучасних психотерапевтичних напрямків, а також засоби надання психотерапевтичної допомоги, побудови індивідуального та групового психотерапевтичного процесу з урахуванням знань психологічної теорії та практики.

Основні завдання викладання дисципліни «Історія та напрями сучасної психотерапії»:

- 1) сформувані у студентів уявлення про історію розвитку, сутність та основну проблематику психотерапії, а також про її місце і роль в сучасній психологічній практиці;
- 2) з'ясувати зміст основних сучасних напрямів психотерапії, умов їх становлення і розвитку;
- 3) сформувані у студентів систему психотерапевтичних знань стосовно базових психотерапевтичних технік та стратегій, які використовуються у різних сучасних напрямках психотерапії;

- 4) сформувати у студентів практичні навички і вміння використання сучасних методів психотерапії у професійній діяльності психолога;
- 5) сприяти розвитку усвідомлення переваг тих чи інших методів, спрямованих на відновлення психічного благополуччя особистості.

2.2. Очікувані результати: оволодіння компетентностями різного спрямування для досягнення кінцевих результатів навчання згідно програми 225 "Медична психологія"

2.2.1. Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2.3. Спеціальні фахові (предметні) компетентності:

СК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

СК 4. Здатність до вибору оптимальних методів та проведення клінічної / психологічної діагностики пацієнта.

СК 9. Здатність до використання науково верифікованих методів та технік, використання моно- і комбінованих схем комплексного лікування із застосуванням елементів доказових методів психотерапії

СК 12. Здатність до психопрофілактики серед людей груп ризику, психодіагностики, психокорекції та лікування хворих соматичного і психічного профілю спільно з відповідними лікарями-спеціалістами, психологічної реабілітації із застосуванням спеціальних методик

2.2.4. Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі "Матриці компетентностей"

Матриця компетентностей

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки в сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційності діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі в широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми в нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Комунікація К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність та автономія АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
---	--	--	---	--

Загальні компетентності

ЗК1	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ1
ЗК2	Зн1	Ум1	К1	АВ2
ЗК3	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК4			К1, К2	АВ3
ЗК5			К1	АВ3
ЗК10		Ум3		АВ3
ЗК13	Зн1		К1	АВ2

Спеціальні фахові (предметні) компетентності

СК1	Зн2	Ум2	К2	АВ 2
СК4	Зн2	Ум2	К2	АВ2
СК5	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК9	Зн1	Ум1	К2	АВ1
СК12	Зн1	Ум1	К1	АВ1

2.2.5.Програмні результати навчання:

РН 4. Застосовувати основні форми і методи психокорекції та психотерапії..

РН 8. Застосовувати сучасні методи корекції функціональних станів (фармакологічні, поведінкові, фізичні).

Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку психотерапії	8	2	-	2	-	-	4
Тема 2. Методи психотерапії та етичні принципи психотерапевта	7	2	-	1	-	-	4
Модульний контроль	1	-	-	1	-	-	-
Разом	16	4	-	4	-	-	8
Змістовий модуль 2 «Основні напрямки сучасної психотерапії та історія їх становлення»							
Тема 3. Психодинамічний напрямок у психотерапії	10	2	-	2	-	-	6
Тема 4. Екзистенціально-гуманістичний напрямок у психотерапії	8	2	-	2	-	-	4
Тема 5. Когнітивно-поведінкова психотерапія	8	2	-	2	-	-	4
Тема 6. Наративна та позитивна психотерапія.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 7. Групова психотерапія та арт-терапія	8	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2	-	-	2	-	-	-
Разом	44	10	-	12	-	-	22
Усього	60	14	-	16	-	-	30

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

«ПСИХОТЕРАПІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку психотерапії

Поняття про психотерапію. Уявлення про предмет та завдання психотерапії. Види психотерапії. Зв'язок психотерапії з психокорекцією, психодіагностикою, психологічним консультуванням. Основні психотерапевтичні моделі: психологічна та медична. Загальні фактори ефективності психотерапії. Історія виникнення і розвиток психотерапії.

Література [2–6; 8; 10; 14; 16; 19; 20].

Тема 2. Методи психотерапії та етичні принципи психотерапевта.

Уявлення про методи психотерапії та їх класифікація. Етапи психотерапевтичного процесу. Психологічні механізми змін у психотерапії. Базові принципи психотерапії. Принцип процесуальності в психотерапії. Вимоги до психотерапевта. Етичний кодекс психотерапевта. Основні скарги клієнта.

Література [2; 3; 5; 6; 13; 14–16; 18].

Плани лекцій

Лекція 1. Предмет, завдання та історія розвитку психотерапії

1. Поняття про психотерапію, її предмет та завдання.
2. Види психотерапії.
3. Зв'язок психотерапії з психокорекцією, психодіагностикою, психологічним консультуванням.

4. Історія виникнення і розвиток психотерапії.

Ключові слова: психотерапія, медична та психологічна модель психотерапії, об'єкт, предмет, завдання, види психотерапії, недирективна та директивна психотерапія.

Література [2–6; 8; 10; 14; 16; 19; 20].

Лекція 2. Методи психотерапії та етичні принципи психотерапевта.

1. Уявлення про методи психотерапії, їх класифікацію та універсальні психотерапевтичні процедури.
2. Етапи психотерапевтичного процесу.
3. Психологічні механізми змін у психотерапії.
4. Вимоги до психотерапевта та його базові етичні принципи.

Ключові слова: методи психотерапії, підтримуючі, перенавчаючі та реконструктивні методи психотерапії, універсальні психотерапевтичні процедури, інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь, етапи психотерапевтичного процесу, механізми психотерапії, усвідомлення, катарсис, навчання, переоцінка значень та смислів, відчуття приєднання, належності з ідентифікацією, включеності та спільності; емоційне зараження, екстатичне переживання, автентичність, конгруентність, толерантність до невизначеності, базові етичні принципи психотерапевта.

Література [2; 3; 5; 6; 13; 14–16; 18].

Плани практичних занять

Практичне заняття 1. Предмет, завдання та історія розвитку психотерапії

1. Поняття про психотерапію.
2. Основні психотерапевтичні моделі: психологічна та медична.
3. Предмет та завдання психотерапії.
4. Класифікація видів психотерапії.
5. Зв'язок психотерапії з психокорекцією, психодіагностикою, психологічним консультуванням.
6. Історія виникнення і розвиток психотерапії.
7. Історичне становлення психотерапії на теренах України.

Рекомендована джерела:

Основна: 2–6; 8; 10.

Додаткова: 14; 16; 19; 20.

Практичне заняття 2. Методи психотерапії та етичні принципи психотерапевта

1. Уявлення про методи психотерапії та їх класифікація.
2. Характеристика універсальних психотерапевтичних процедур: інтерпретації, ампліфікації, роботи з метафорою та аналізу сновидінь.
3. Етапи психотерапевтичного процесу.
4. Психологічні механізми змін у психотерапії: усвідомлення, катарсис, навчання, переоцінка значень і смислів, відчуття приєднання, належності з ідентифікацією, емоційне зараження, екстатичне переживання.
5. Вимоги до психотерапевта та його важливі професійні якості.
6. Базові етичні принципи психотерапевта та нормативні документи, які регламентують діяльність психотерапевтів в Україні.

Рекомендована джерела:

Основна: 2; 3; 5; 6.

Додаткова: 13; 14–16; 18.

Теми для самостійної роботи:

1. Основні психотерапевтичні моделі: психологічна та медична.
2. Загальні фактори ефективності психотерапії.

3. Історичне становлення психотерапії на теренах України.
4. Принцип процесуальності в психотерапії.
5. Основні скарги клієнта.
6. Нормативні документи, що регламентують діяльність психотерапевтів в Україні.

Рекомендовані джерела:

Основна: 2–6; 8; 10.

Додаткова: 13; 14; 16; 18; 19; 20.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СУЧАСНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ ТА ІСТОРІЯ ЇХ СТАНОВЛЕННЯ»

Тема 3. Психодинамічний напрямок у психотерапії.

Суть та основні правила психодинамічної психотерапії. Історичні передумови розвитку психодинамічної теорії. Класичний психоаналіз З.Фрейда. Структура особистості за З. Фрейдом. Види тривоги. Генеза неврозу. Поняття трансферу, опору та захисних механізмів, їх значення у психоаналітичній психотерапії. Основні стадії та техніки психоаналізу. Результат психотерапевтичного впливу.

Аналітична школа К.Г.Юнга. Колективне несвідоме та його архетипи. Поняття індивідуації. Діалектичність терапевтичного процесу. Робота з сновидіннями як ядро юнгіанської терапії. Етапи, механізми та психотехніки в аналітичній психотерапії.

Терапевтичний напрямок А. Адлера. Основні поняття індивідуальної психології А. Адлера. Природа неврозу у розумінні А.Адлера. Етапи та цілі адлеріанської психотерапії. Дослідження ранніх спогадів. Основні техніки психотерапії за Адлером.

Трансактний аналіз Е. Берна. Суть теорії трансактного аналізу. Види трансакцій. Генеза неврозу. Техніки трансактного аналізу. Роль ігор та життєвих сценаріїв в житті людини. Результат психотерапевтичного впливу.

Література [2; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 14–16; 18–20].

Тема 4. Екзистенціально-гуманістичний напрямок у психотерапії.

Гуманістичні психотерапевтичні школи. Загальне уявлення про гуманістичний напрям. Особистість у гуманістичній теорії К.Роджерса. Клієнтцентрована терапія К. Роджерса. Необхідні умови психотерапевтичного процесу за К.Роджерсом.

Екзистенційна психологія та психотерапія. Основні поняття, положення і представники напрямку. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. Методи та техніки екзистенціальної психотерапії. Стосунки психотерапевта і клієнта. Логотерапія В.Франкла та її методи.

Гештальт-терапія та історія її виникнення. Основні поняття і принципи гештальттерапії. Невротичність та механізми порушення процесу саморегуляції за Ф. Перлзом. Поняття контакту та способів його переривання. Принципи та психотехніки гештальт-терапії. Результат психотерапевтичного впливу.

Література [2–5; 7; 10; 11; 12; 14; 16; 18–20].

Тема 5. Когнітивно-поведінкова психотерапія.

Когнітивно-поведінкові напрями психотерапії. Теоретичні основи біхевіоріальної психотерапії. Уявлення про оперантну поведінку у біхевіоріальній терапії. Основна мета терапевтичних дій у поведінковій психотерапії. Техніки поведінкової терапії.

Основні риси когнітивної терапії. Когнітивна модель депресії та тривожних розладів. Психотехніки когнітивної психотерапії. Рационально-емотивна терапія (РЕТ) Альберта Елліса. Когнітивна терапія А. Бека.

Література [1; 2; 4; 5; 10; 12; 14; 16; 18–20].

Тема 6. Наративна та позитивна психотерапія.

Наративна психотерапія та її філософія. Історія виникнення наративної психотерапії. Поняття про наратив. Особливості наративного мислення. Техніки наративної психотерапії. Алгоритм наративної сесії.

Позитивна психотерапія за Н. Пезешкіаном. Основні завдання та принципи позитивної психотерапії. Поняття про актуальний та базовий конфлікти та їх співвідношення. Етапи та засоби психотерапевтичної роботи. Техніки позитивної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу.

Література [3; 5; 10; 14; 16; 17]

Тема 7. Групова психотерапія та арт-терапія.

Суть групової психотерапії. Роль психотерапевтичної групи у психотерапевтичному процесі. Поняття групової динаміки. Методи групової психотерапії. Психодрама Я. Морено та історія її виникнення. Форми і види психодрами. Техніки психодрами. Результат психотерапевтичного впливу.

Суть арт-терапії та історія її виникнення. Окремі форми і напрямки терапії: танцювально-рухова терапія, ігрова психотерапія, казкотерапія, фототерапія, бібліотерапія та ін. Техніки арт-терапії. Результат психотерапевтичного впливу.

Література [3-5; 10; 12; 14; 16].

Плани лекцій

Лекція 3. Психодинамічний напрямок в психотерапії.

1. Суть та історичні передумови розвитку психодинамічної психотерапії.
2. Класичний психоаналіз З.Фрейда, його основні положення та техніки.
3. Трансактний аналіз Е. Бёрна та його основні техніки.

Ключові слова: психодинамічна психотерапія, психоаналіз, несвідоме, передсвідоме, свідомість, Ід, Его, Супер-Его, лібідо, ерос, танатос, Едіпів комплекс, комплекс Електри, опір, трансфер, захисні механізми, невроз, трансактний аналіз, Его-стани, трансакції, додаткові, перехресні та приховані трансакції, структурний аналіз.

Література [2; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 14–16; 18–20].

Лекція 4. Екзистенціально-гуманістичний напрямок у психотерапії.

1. Загальне уявлення про гуманістичний напрямок та гуманістичні психотерапевтичні підходи.
2. Клієнтцентрована терапія та феноменологічна концепція розвитку особистості К. Роджерса.
3. Екзистенційна психологія та психотерапія.
4. Логотерапія В.Франкла та її методи.

Ключові слова: гуманістична психологія та психотерапія, Я-концепція, конгруентність, автентичність, самооцінка, клієнт-центрована психотерапія, техніка повторів, техніка вибору, рефлексивна техніка, метафора, емпатійна відповідь, екзистенція, екзистенціальна психотерапія, логотерапія, екзистенційний вакуум, ноогенні неврози.

Література [2–5; 7; 10; 11; 12; 14; 16; 18–20].

Лекція 5. Когнітивно-поведінкова психотерапія.

1. Суть когнітивно-поведінкової психотерапії та історія її становлення.
2. Теоретичні основи біхевіоріальної психотерапії та її основні техніки.
3. Загальне уявлення про когнітивну психотерапію.
4. Раціонально-емотивна терапія Альберта Елліса.

Ключові слова: когнітивно-поведінкова терапія, когніції, сократичний діалог, спрямоване відкриття, біхевіоральна психотерапія, класичне та оперантне обумовлення, генералізація, згасання, контрбумовлення, ефект часткового підкріплення, метод систематичної десенсибілізації, прогресивна м'язова релаксація, раціонально-емотивна терапія, раціональні та ірраціональні установки.

Література [1; 2; 4; 5; 10; 12; 14; 16; 18–20].

Тема 6. Наративна та позитивна психотерапія.

1. Наративна психологія та психотерапія, її філософія та історія виникнення.

2. Позитивна психотерапія за Н. Пезешкіаном.
3. Техніки позитивної психотерапії.

Ключові слова: наративна психологія та психотерапія, наратив, наративне мислення, розуміння, інтерпретація, позитивна психотерапія, актуальний та базовий конфлікт, п'ятиступенева стратегія лікування, вербалізація, розширення життєвих цілей.

Література [3; 5; 10; 14; 16; 17].

Тема 7. Групова психотерапія та арт-терапія.

1. Суть та методи групової психотерапії.
2. Роль психотерапевтичної групи у психотерапевтичному процесі.
3. Суть арт-терапії та історія її виникнення.
4. Види арт-терапії.

Ключові слова: групова психотерапія, психотерапевтична група, групи зустрічей, стаціонарні групи, Т-групи, групи вирішення проблем, групи клінічної психотерапії, групова динаміка, котреапевт, групова дискусія, арт-терапія, музикотерапія, бібліотерапія, проєктивний малюнок, казкотерапія, лялькотерапія.

Література [3-5; 10; 12; 14; 16].

Плани практичних занять

Практичне заняття 3. Психодинамічний напрямок в психотерапії.

1. Суть психодинамічної психотерапії, її цілі та процедури.
2. Класичний психоаналіз З.Фрейда: історія виникнення та основні положення.
3. Стадії психосексуального розвитку за З. Фрейдом.
4. Явища трансферу, опору, захисту в психодинамічній психотерапії.
5. Основні техніки психоаналізу: метод вільних асоціацій, робота зі сновидіннями, аналіз помилкових дій.
6. Індивідуальна психологія та психотерапевтичний підхід А. Адлера.
7. Аналітична психологія та психотерапія К. Г. Юнга.
8. Трансактний аналіз Е. Бёрна та його основні техніки.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2; 4; 5; 8; 9; 10;
Додаткові: 12; 14–16; 18–20.

Практичне заняття 4. Екзистенціально-гуманістичний напрямок у психотерапії.

1. Гуманістична психологія та гуманістичні психотерапевтичні підходи.
2. Клієнт-центрована терапія Карла Роджерса.
3. Суть екзистенціальної психології та психотерапії.
4. Теорія особистості Віктора Франкла.
5. Логотерапія Віктора Франкла та її основні методи.
6. Гештальт-терапія та історія її виникнення.
7. Основні принципи та психотехніки гештальт-терапії.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2–5; 7; 10; 11;
Додаткові: 12; 14; 16; 18 –20.

Практичне заняття 5. Когнітивно-поведінкова психотерапія.

1. Когнітивно-поведінкова психотерапія та її особливості.
2. Історія становлення когнітивно-поведінкової психотерапії.
3. Основні поняття та особливості біхевіоріальної психотерапії.
4. Основні техніки поведінкової психотерапії.
5. Раціонально-емотивна терапія Альберта Елліса та її психотехніки.
6. Когнітивна модель психотерапевтичної допомоги Аарона Бека.
7. Основні психотехніки когнітивної психотерапії Аарона Бека.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 2; 4; 5; 10;
Додаткові: 12; 14; 16; 18–20.

Практичне заняття 6. Наративна та позитивна психотерапія.

1. Сутність наративної психології та психотерапії, їх філософія.
2. Історія виникнення наративної психотерапії.
3. Центральні поняття наративної психології та психотерапії: дискурс і наратив.
4. Алгоритм наративної сесії та ключові техніки наративної психотерапії.
5. Позитивна психотерапія за Н. Пезешкіаном та історія її виникнення.
6. Основні принципи позитивної психотерапії та п'ятиступенева стратегія лікування.
7. Техніки позитивної психотерапії.

Рекомендовані джерела:

Основні: 3; 5; 10;

Додаткові: 14; 16; 17.

Практичні заняття 7–8. Групова психотерапія та арт-терапія.

1. Суть та мета групової психотерапії. Поняття групової динаміки.
2. Види психотерапевтичних груп та роль психотерапевтичної групи у психотерапевтичному процесі.
3. Основні методи групової психотерапії.
4. Психодрама Я. Морено та історія її виникнення.
5. Форми, види та техніки психодрами.
6. Суть арт-терапії та історія її виникнення.
7. Форми та види арт-терапії.
8. Техніки арт-терапії.

Рекомендовані джерела:

Основні: 3-5; 10;

Додаткові: 12; 14; 16.

Теми для самостійної роботи:

1. Стадії психосексуального розвитку за З. Фрейдом.
2. Індивідуальна психологія та психотерапевтичний підхід А. Адлера.
3. Аналітична психологія та психотерапія К. Г. Юнга.
4. Гештальт-терапія та історія її виникнення.
5. Основні принципи та психотехніки гештальт-терапії.
6. Когнітивна модель психотерапевтичної допомоги Аарона Бека.
7. Основні психотехніки когнітивної психотерапії Аарона Бека.
8. Особливості наративного мислення.
9. Етапи та засоби психотерапевтичної роботи в позитивній психотерапії.
10. Основні методи групової психотерапії.
11. Психодрама Я. Морено та історія її виникнення.
12. Форми, види та техніки психодрами.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1–5; 7; 8; 9; 10; 11;

Додаткові: 12; 14–20.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	5	5
Відвідування семінарських занять	1	–	–	–	–
Відвідування практичних занять	1	2	2	6	6
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-

Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	2	20	6	60
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	–	–	–	–
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	1	30
Разом			69		166
Максимальна кількість балів:	235				
235:100=2,35. Студент набрав Х балів; Розрахунок: $X: 2,35 =$ загальна кількість балів					

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота 1 (змістовий модуль 1).

1. Порівняйте медичну та психологічну моделі психотерапії.
2. Розмежуйте поняття психотерапія та психологічне консультування.
3. Обґрунтуйте важливість дотримання етичних принципів психотерапевта.
4. Розкрийте суть метафоричної комунікації як універсальної психотерапевтичної процедури та її роль в психотерапевтичному процесі.

Самостійна робота 2 (змістовий модуль 2).

1. Порівняйте підходи індивідуальної психотерапії А. Адлера та психоаналізу З. Фрейда у цілях, техніках та ставленні психотерапевта до клієнта.
2. Поясніть, як ви розумієте наступні твердження:
 - «Порада несе приховане повідомлення про те, що клієнт некомпетентний або неадекватний. Це робить його менш впевненим і більш залежним від допомоги» (К.Роджерс).
 - «Якщо я нічого не нав'язую людям, вони стають самі собою» (К.Роджерс).
 - «Якщо в житті є смисл, то має бути смисл і у стражданні. Страждання – невід'ємна частина життя, як доля і смерть. Без страждання і смерті людське життя не може бути повним» (В.Франкл).
3. Поясніть з позиції гештальт-терапії, чому незавершений гештальт може стати причиною психологічних проблем.
4. Опишіть причину виникнення неврозів за А. Беком та основні техніки його когнітивної психотерапії.
5. Визначте характер стосунків терапевт–клієнт у поведінковій терапії.
6. Охарактеризуйте ключові техніки наративної психотерапії. Що таке наратив?
7. Розкрийте суть, основну мету та завдання психодрами Я. Морено як психотерапевтичного методу.
8. Розмежуйте такі види арт-терапії як бібліотерапія та казкотерапія.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Кожне питання, що включено в кожен самостійну роботу за відповідним змістовним модулем, оцінюється у діапазоні від 0 до 5 балів.

- змістовність – 3 бали;
- відповідність темі і стилю оформлення – 2 бали.

Максимально можливий бал самостійної роботи 1 (за 1 змістовним модулем) – 20 балів; самостійної роботи 2 (за 2 змістовним модулем) – 40 балів.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1–5; 10; 11;
Додаткові: 12; 14; 17–20.

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 25 балів..

5.4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДЗ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Історія та напрямки сучасної психотерапії» – це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення актуальних проблем, передбачених навчальною програмою курсу.

ІНДЗ – початковий етап науково-педагогічного дослідження, воно обов'язково має містити результати власного пошуку і висновків, відображати певний рівень навчальної компетентності студента щодо вирішення поставлених завдань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – навчально-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

5.5. Критерії оцінювання ІНДЗ (навчально-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	3
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	5
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	2

Тематика реферативного дослідження

1. Психотерапія як галузь психології та форма психологічної допомоги.
2. Історія виникнення і розвитку психотерапії.
3. Основні методи та універсальні психотерапевтичні процедури психотерапії.
4. Етапи психотерапевтичного процесу.
5. Професійні вимоги до психотерапевта та його етичний кодекс.
6. Психодинамічний напрямок в психотерапії.
7. Класичний психоаналіз З. Фрейда.

8. Індивідуальна психологія та психотерапевтичний підхід А. Адлера.
9. Аналітична школа К.Юнга та загальні засади аналітичної психотерапії.
10. Трансактний аналіз Е. Бёрна та його особливості.
11. Характерологічний аналіз К. Хорні.
12. Інтерперсональна психотерапія Г. Саллівана.
13. Гуманістичні психотерапевтичні школи.
14. Клієнтцентрована терапія К. Роджерса.
15. Екзистенційна психологія та психотерапія.
16. Логотерапія В.Франкла та її методи.
17. Основні поняття і принципи гештальт-терапії.
18. Теоретичні основи поведінкової психотерапії.
19. Когнітивно-поведінкова психотерапія та історія її виникнення.
20. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса.
21. Когнітивна терапія А. Бека.
22. Наративна психотерапія та її філософія.
23. Позитивна психотерапія за Н. Пезешкіаном.
24. Групова психотерапія та її методи.
25. Психодрама Я. Морено та історія її виникнення.
26. Арт-терапія та її окремі форми і напрямки

Рекомендовані джерела:

Основні: 1–5; 7–9; 10; 11;
Додаткові: 12; 14; 17–20.

6.1. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен

6.2. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (екзамен).

1. Сутність, об'єкт і предмет психотерапії.
2. Основні психотерапевтичні моделі: психологічна та медична.
3. Мета та завдання психотерапії.
4. Види психотерапії.
5. Розмежування понять психотерапія, психокорекція та психологічне консультування.
6. Зв'язок психотерапії з психодіагностикою.
7. Історія виникнення і розвиток психотерапії.
8. Історичне становлення психотерапії на теренах України.
9. Методи психотерапії та їх класифікація.
10. Універсальні психотерапевтичні процедури: інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою та аналіз сновидінь.
11. Етапи психотерапевтичного процесу.
12. Психологічні механізми змін у психотерапії.
13. Вимоги до особистості психотерапевта, його важливі професійні якості.
14. Етичні основи і принципи психотерапії.
15. Нормативні документи, які регламентують діяльність психотерапевтів в Україні.
16. Суть психодинамічної психотерапії, її цілі та процедури.
17. Явища трансферу, опору, захисту в психодинамічній психотерапії.
18. Основні захисні механізми в психодинамічній психотерапії.
19. Класичний психоаналіз З.Фрейда: історія виникнення.
20. Загальні засади психоаналізу З. Фрейда.
21. Стадії психосексуального розвитку за З. Фрейдом.
22. Основні техніки психоаналізу: метод вільних асоціацій, робота зі сновидіннями, аналіз помилкових дій.
23. Основні положення індивідуальної психології А. Адлера.
24. Психотерапевтичний підхід А. Адлера.

25. Основні техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера.
26. Поняття про колективне несвідоме та його архетипи і аналітичній психології К. Юнга.
27. Суть та основна мета аналітичної психотерапії К. Юнга.
28. Основні положення трансактного аналізу Е.Берна.
29. Уявлення про особистість Е.Берна.
30. Основні техніки трансактного аналізу Е. Бёрна.
31. Гуманістична психологія та гуманістичні психотерапевтичні підходи.
32. Феноменологічна концепція розвитку особистості К. Роджерса.
33. Суть та особливості клієнт-центрованої терапії К. Роджерса.
34. Техніки клієнт-центрованої психотерапії К. Роджерса.
35. Екзистенціальна психологія та напрями екзистенціальних проблем.
36. Суть та мета екзистенціальної психотерапії.
37. Зміст та мета логотерапії В. Франкла.
38. Теорія особистості В. Франкла.
39. Основні логотерапевтичні техніки.
40. Суть гештальт-терапії Ф.Перлза.
41. Історія виникнення гештальт-терапії Ф.Перлза.
42. Основні поняття та принципи гештальт-терапії.
43. Основні психотехніки гештальт-терапії.
44. Когнітивно-поведінкова психотерапія та її особливості.
45. Головна мета та завдання когнітивно-поведінкової психотерапії.
46. Основні принципи когнітивно-поведінкового терапевтичного підходу.
47. Історія виникнення та становлення когнітивно-поведінкової психотерапії.
48. Поведінковий напрям в психотерапії та його основні тенденції.
49. Основні поняття та особливості біхевіоріальної психотерапії.
50. Основні техніки поведінкової психотерапії.
51. Суть раціонально-емотивної терапії А. Елліса та її основні ідея.
52. Поняття про раціональні та ірраціональні судження в раціонально-емотивній терапії А. Елліса.
53. Рівні реконструкції системи переконань в РЕТ А.Елліса: когнітивний, емоційний, поведінковий.
54. Основні етапи психотерапевтичного процесу в раціонально-емотивній терапії А.Елліса.
55. Основні психотехніки раціонально-емотивної терапії А.Елліса.
56. Суть та мета когнітивної психотерапії Аарона Бека.
57. Причина виникнення неврозів за А. Беком.
58. Основні психотехніки когнітивної психотерапії А. Бека.
59. Етапи терапевтичного впливу в когнітивній психотерапії А. Бека.
60. Наративна психологія та психотерапія, їх філософія.
61. Історія виникнення наративної психотерапії.
62. Психологічна герменевтика та її основні поняття (текст, досвід, розуміння, інтерпретація).
63. Центральні поняття наративної психології та психотерапії: дискурс і наратив.
64. Алгоритм наративної сесії.
65. Деконструкція та екстерналізація – ключові техніки наративної психотерапії.
66. Позитивна психотерапія за Н. Пезешкіаном та історія її виникнення.
67. Базові та актуальні здібності в позитивній психотерапії.
68. Основні принципи позитивної психотерапії.
69. Сфери переробки конфлікту (балансна модель) в позитивній психотерапії.
70. П'ятиступенева стратегія лікування у позитивній психотерапії.
71. Техніки позитивної психотерапії.
72. Суть та мета групової психотерапії.
73. Поняття групової динаміки та її складові.
74. Загальна характеристика психотерапевтичних груп.
75. Роль психотерапевтичної групи у психотерапевтичному процесі.
76. Переваги та обмеження групової психотерапії.
77. Основні методи групової психотерапії.
78. Поняття про психодраму, її мета і завдання.
79. Історія виникнення психодрами Я. Морено.
80. Основні елементи психодрами: протагоніст, режисер, допоміжні «Я», глядачі, сцена.
81. Ключові компоненти психодрами: рольова гра, спонтанність, «теле», катарсис, інсайт.
82. Форми та види психодрами.
83. Основні фази психодрами.

84. Основні психодраматичні техніки.
85. Загальна характеристика арт-терапії.
86. Історія виникнення арт-терапії.
87. Переваги та недоліки арт-терапії порівняно з іншими методами.
88. Форми та види арт-терапії.
89. Суть та основна мета бібліотерапії.
90. Структура проведення арт-терапевтичного заняття.

6.3. Шкала відповідності оцінок

7.	Оцінка	Кількість оцінок
	Відмінно	100-90
	Дуже добре	82-89
	Добре	75-81
	Задовільно	68-74
	Достатньо	60-67
	Незадовільно	0-59

Рекомендовані джерела

7.1 Основна (базова) література

1. Бек Джудіт С. Когнітивно-поведінкова терапія: основи та практика. К.: Науковий світ. 2023. 460 с.
2. Каліна Н. Ф. Психотерапія. Підручник. К. : Академвидав, 2010. 288 с.
3. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії: навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015.
4. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навч.-метод. посібн. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна; за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
6. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 320 с.
7. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог в концтаборі. Харків: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2020. 160 с.
8. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Вид-во: КСД, 2015.
9. Gaztambide D. J.A People's History of Psychoanalysis: From Freud to Liberation Psychology. 2019. 270 p.
10. History of Psychotherapy: Continuity and Change / by John C. Norcross (Editor), Gary R. VandenBos (Editor). Donald K. Freedheim (Editor). American Psychological Association; Second edition. 2010. 802 p.
11. Skottun G., Krüger Å. Gestalt Therapy Practice. Theory and Experiential Learning. 2021. 334 p.

Додаткова література:

12. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
13. Любан-Плоцца Б., Пельдингер В. Психосоматичний хворий на прийомі у лікаря. Київ: "АДЕФ-Україна". 1997.
14. Пріц А. Психотерапія – нова наука про людину. Львів. ІНВП "Електрон", 1998. 392 с.
15. Психіатрія / під ред. В.М.Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка. Харків: Оберіг, 2013. 1164 с.
16. Психотерапія, медична психологія і гранична психіатрія в системі надання медичної допомоги: (XI Платонівські читання): *Матеріали наук.-практ. конференції, присвяч. 85- річчю ХМАПО, 145-річчю санат. "Березівські мін. води"*; 17-18 квітня 2008 р.; АМН України; АНВО України; ХМАПО. Харків, 2008. 169 с.
17. Чепелева Н.В, Смульсон М.Л., Шиловська О.М., Гуцол С.Ю. Наративні психотехнології / За заг. ред. Чепелевої Н. К.: Главник, 2007. 144 с.

18. Яцина О. Ф. Основи психотерапії: практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.
19. Schultz D. P., Schultz S. E. History of Modern Psychology (11th ed.). 2016. 448 p.
20. Goodwin C. J. A History of Modern Psychology (5th ed.). 2015. 512 p.